

Sygn. akt I C 2358/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lutego 2017r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu w I Wydziale Cywilnym, w składzie:

Przewodniczący: SSR Michał Włodarek

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Paszczyńska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 24 lutego 2017r.

sprawy

z powództwa (...) S.A. z/s w W. (KRS (...))

przeciwko pozwanemu M. P. (PESEL (...))

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego M. P. na rzecz powoda (...) S.A. z/s w W. kwotę 3.008,74zł (trzy tysiące osiem złotych 74/100),
2. umarza postępowanie co do kwoty 10.508,00zł (dziesięć tysięcy pięćset osiem złotych 00/100),
3. zasądza od M. P. na rzecz powoda (...) S.A. z/s w W. kwotę 4.950,32zł (cztery tysiące dziewięćset pięćdziesiąt złotych 32/100) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 4.800,00zł (cztery tysiące osiemset złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 2358/16

UZASADNIENIE

W dniu 15 kwietnia 2016r. powód (...) S.A. z/s w W. skierował do elektronicznego postępowania upominawczego żądanie zasądzenia od pozwanego M. P. kwoty 10.508,00zł wraz odsetkami ustawowymi liczonymi od kwoty 6.508,00zł od dnia 18 października 2013r. do dnia zapłaty i od kwoty 4.000,00zł od dnia 18 października 2013r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód przytoczył okoliczności wskazujące na jego legitymację czynną oraz oznaczył źródło zobowiązania, jego wysokość oraz wymagalność podając, iż dochodzone roszczenie stanowi należność wynikającą z roszczenia regresowego ubezpieczyciela w stosunku do zobowiązanego do zapłaty z tytułu zdarzenia losowego objętego umową ubezpieczenia.

Nakazem zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie z dnia 24 czerwca 2016r. w sprawie o sygn. akt VI Nc-e 617115/16 uwzględniono w całości roszczenia powództwa i orzeczono o kosztach postępowania.

Pozwany skutecznie wniósł sprzeciw od opisanego wyżej orzeczenia.

Pozwany zaskarżył przedmiotowe orzeczenie w całości i wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu tego pisma procesowego pozwany podniósł zarzuty dotyczące niewłaściwego ustalenia wysokości odszkodowania oraz zarzut przedawnienia.

Zarządzeniem z dnia 25 sierpnia 2016r. na skutek przekazania sprawy do tut. Sądu z elektronicznego postępowania upominawczego uprawniony sędzia wszczął postępowanie naprawcze i wezwał pełn. powoda do uzupełnienia w terminie dwutygodniowym od daty doręczenia wezwania, pod rygorem umorzenia postępowania, braków formalnych pozwu poprzez wykazanie umocowania zgodnie z art. 68 zd. 1 kpc oraz dołączenia pełnomocnictwa zgodnie z art. 89 § 1 zd. 1 kpc.

Powyższe zarządzenie zostało prawidłowo i skutecznie doręczone pełn. powoda w dniu 30 września 2016r.

W określonym terminie w dniu 10 października 2016r. pełn. powoda uzupełnił braki formalne pozwu w kierunku i granicach określonych w zobowiązaniu.

W piśmie procesowym z tej samej daty pełn. powoda, z uwagi na zapłatę przez pozwanego na rzecz powoda w dniu 23 września 2016r. kwoty 10.508,00zł, która stanowi należność główną dochodzoną pozwem, dokonał przekształcenia żądania, w ten sposób, że cofnął pozew w zakresie należności głównej i wniósł o umorzenie postępowania w zakresie należności głównej oraz wniósł o zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kwoty 3.008,74zł stanowiącej wartość skapitalizowane odsetek liczonych od kwoty 6.508,00zł od dnia 18 października 2013r. do dnia 23 września 2016r. i od kwoty 4.000,00zł od dnia 18 października 2013r. do dnia 23 września 2016r. oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W piśmie procesowym z dnia 17 listopada 2016r. pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu tego pisma procesowego pozwany podniósł zarzut przedawnienia należności głównej i należności ubocznych odwołując się w tym zakresie do treści art. 203 § 2 kpc, art. 123 § 1 pkt 1 i 2 kc, art. 117 kc, art. 118 kc, art. 130 § 2 kpc i art. 505³⁷ kpc.

W piśmie procesowym z dnia 19 grudnia 2016r. powód podtrzymał swoje uprzednie stanowisko procesowe.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny.

Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Ostrzeszowie z dnia 20 grudnia 2007r. w sprawie o sygn. akt II K 383/07 pozwany M. P. został skazany za przestępstwo z art. 177 § 1 kk w zw. z art. 178 § 1 kk.

W stosunku do pokrzywdzonego bezprawnym zachowaniem pozwanego objętym opisanym wyżej orzeczeniem powód (...) S.A. z/s w W. przeprowadził postępowanie szkodowe w zakresie odpowiedzialności gwarancyjnej Ubezpieczyciela sprawcy szkody z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w związku z ruchem tych pojazdów w ramach którego dokonał oceny podstaw odpowiedzialności i przyznał poszkodowanemu świadczenie w łącznej wysokości 10.508,00zł. Kwota pieniężna została przekazana uprawnionemu przelewami z dnia 8 maja 2013r. w wysokości 6.608,00zł i z dnia 27 maja 2013r. w wysokości 4.000,00zł.

W dniu 17 września 2013r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 10.508,00zł z tytułu roszczenia regresowego oznaczając termin płatności na dzień 17 października 2013r.

W dniu 23 września 2016r. pozwany M. P. dokonał na rzecz powoda (...) S.A. z/s w W. zapłaty kwoty 10.508,00zł tytułem postępowania likwidacyjnego nr 2180-2007- (...) -001-001.

(dowód wpłaty k. 22, kopia wyroku II K 383/07 k. 37-37v, zgłoszenie szkody k. 38-40, 41-44, przelew k. 45, 46, wezwanie do zapłaty k. 47-48)

Sąd Rejonowy zważył, co następuje.

Stosownie do treści art. 828 § 1 kc jeżeli nie umówiono się inaczej, z dniem zapłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela roszczenie ubezpieczającego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzi z mocy prawa na ubezpieczyciela do wysokości zapłaconego odszkodowania. Jeżeli zakład pokrył tylko część szkody, ubezpieczającemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniem ubezpieczyciela.

Na podstawie art. 43 pkt 1 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. 2016.2060 – j.t. ze zm.) Zakładowi ubezpieczeń oraz Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu, w przypadkach określonych w art. 98 ust. 2 pkt 1, przysługuje prawo dochodzenia od kierującego pojazdem mechanicznym zwrotu wypłaconego z tytułu ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych odszkodowania, jeżeli kierujący wyrządził szkodę umyślnie, w stanie po użyciu alkoholu lub w stanie nietrzeźwości albo po użyciu środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii;

Do przedawnienia roszczenia regresowego zakładu ubezpieczeń przeciwko kierującemu pojazdem mechanicznym ma zastosowanie ogólny termin przedawnienia roszczeń majątkowych określony w art. 118 in fine kc, ponieważ chodzi tu o roszczenia zakładu ubezpieczeń związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, przedawniają się one z upływem trzech lat, licząc od dnia wypłacenia odszkodowania poszkodowanemu – por. wyrok SN z dnia 6 kwietnia 1981r. w sprawie o sygn. akt IV CR 63/81, opubl. L., uchwała SN z dnia 10 listopada 2005r. w sprawie o sygn. akt III CZP 83/05, opubl. L..

Pozwany nieskutecznie podniósł zarzut przedawnienia.

Stosownie do treści art. 117 § 2 kc po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Jednakże zrzeczenie się zarzutu przedawnienia przed upływem terminu jest nieważne.

Prawo do powołania się na zarzut przedawnienia jest prawem podmiotowym. Konstytutywny element przedawnienia wskazuje art. 117 § 2 kc, a mianowicie po upływie przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia. Powstanie „stanu przedawnienia”, wyrażającego się w możliwości podniesienia zarzutu przedawnienia wymaga spełnienia dwóch przesłanek, tj. istnienia roszczenia, któremu zarzut przedawnienia ma być przeciwstawny oraz upływ określonego czasu.

Przepisy o przedawnieniu mają charakter stabilizujący stosunki prawne i gwarantują ich pewność, dopuszczenie bowiem możliwości realizowania roszczeń bez jakiegokolwiek ograniczenia w czasie prowadziłoby do sytuacji, w której strony pozostawałyby przez dziesiątki lat w niepewności co do swej sytuacji prawnej (por. wyrok s.apel. w Katowicach z dnia 14 lutego 2013r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1007/12, opubl. LEX nr 1289406). Terminem przedawnienia jest taki termin, który ogranicza pod względem czasowym dochodzenie roszczenia majątkowego, a skutkiem jego bezskutecznego upływu nie jest wygaśnięcie roszczenia, lecz niemożność jego dochodzenia (por. wyrok s.apel. w Warszawie z dnia 13 września 2012r. w sprawie o sygn. akt I ACa 120/12, opubl. LEX nr 1281086).

W tym miejscu należy wskazać, iż powód po tym jak prawidłowo i właściwie uzupełnił braki formalne pozwu przekazanego z elektronicznego postępowania upominawczego (por. art. 505³⁷ § 1 kpc), był uprawniony do zmiany przedmiotowej powództwa w trybie art. 193 kpc, która wynikała z dokonanej przez pozwanego już w toku postępowania wpłaty kwoty pieniężnej na poczet istniejącego długu – należności głównej w wysokości 10.508,00zł. Powyższa czynność procesowa, która wiązała się z ograniczeniem żądania pierwotnie ukształtowanego utworzyła po stronie Sądu możliwości umorzenia postępowania w myśl art. 355 § 1 kpc w części, tj. do wysokości ograniczonego powództwa, co skutkowało koniecznością jego oceny co do meriti w pozostałym zakresie obejmującym należności uboczne, które były dochodzone przez powoda w momencie wytoczenia powództwa łącznie z należnością główną.

W tym miejscu należy wskazać, iż Sąd ocenił oświadczenie powoda o jakościowej zmianie powództwa. Jednocześnie kwalifikacja przesłanek dokonanej oceny była uwarunkowana okolicznościami, które stanowiły motywację działania powoda.

Należy wyraźnie zaznaczyć, iż takie zachowanie powoda było bezpośrednią reakcją na dokonanie zapłaty przez pozwanego kwoty pieniężnej odpowiadającej co do wysokości dochodzonej pozwem należności głównej i nie może być w żaden sposób traktowane jako rezygnacja powoda z ochrony prawnej, której domagał się inicjując postępowanie sądowe i która pociąga za sobą skutki przewidziane 203 § 2 kpc, tym bardziej, że nie było połączone ze zrzeczeniem się roszczenia, a stanowiło jedynie realizację uprawnień z art. 193 kpc.

Cofnięcie pozwu z powodu zaspokojenia roszczenia nie jest cofnięciem pozwu w znaczeniu techniczno-prawnym. Zaspokojenie przez stronę pozwaną roszczenia w toku procesu należy uznać za jednoznaczne z przegraniem sprawy przez stronę pozwaną - por. orzeczenie SN z dnia 21 lipca 1951r. C 593/51, opubl. L., orzeczenie SN z dnia 21 sierpnia 1951r. C 733/51, opubl. L..

Ponadto nie stanowi zmiany powództwa zgłoszenie żądania zasądzenia odsetek z tytułu opóźnienia, wyliczonych kwotowo, w miejsce dochodzonych w pozwie odsetek, określonych jako wartość terminowa od należności głównej, która została następnie zaspokojona w toku procesu – por. wyrok s.apel. w Gdańsku z dnia 8 lutego 2011r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1319/10, opubl. L..

Niezależnie od powyższego należy wskazać, iż jakościowe przekształcenie powództwa niweczy przerwę biegu przedawnienia poprzednio dochodzonego roszczenia, tylko wtedy gdy powód cofnął dotychczasowe żądanie przy zachowaniu wymagań przewidzianych przy cofnięciu pozwu (art. 203 kpc), a sąd umorzył postępowanie w tym zakresie, co nie nastąpiło w okolicznościach przedmiotowej sprawy – por. uchwała SN z dnia 13 kwietnia 1988r. w sprawie o sygn. akt III CZP 24/88, opubl. L..

Sąd rozpoznający przedmiotową sprawę w pełni podziela stanowisko wyrażone w treści uchwały Sądu Najwyższego w składzie 7 sędziów z dnia 26 stycznia 2005r. w sprawie o sygn. akt III CZP 42/04, opubl. OSNC 2005/9/149.

Roszczenie o odsetki za opóźnienie jest roszczeniem akcesoryjnym w stosunku do roszczenia głównego, gdyż akcesoryjność ta wyraża się uzależnieniem ich powstania od istnienia niespełnionego w terminie roszczenia o świadczenie pieniężne (roszczenia głównego). Roszczenie o odsetki za opóźnienie, po jego powstaniu, uzyskuje samodzielny byt niezależny od długu głównego i ulega przedawnieniu odrębnie od niego, osobno za każdy dzień, w ustanowionym w art. 118 kc trzyletnim terminie dla roszczeń okresowych, jednak najpóźniej w chwili przedawnienia się roszczenia głównego. W związku z tym, odsetki naliczone za czas do przedawnienia roszczenia głównego mogą być dochodzone także po upływie jego przedawnienia, w zakresie w jakim - według powyższych reguł - roszczenie o nie uległo przedawnieniu (por. wyrok SN z dnia 10 sierpnia 2005r. w sprawie o sygn. akt I CK 140/05, opubl. LEX nr 604058). Zatem samodzielny termin przedawnienia wynikający z art. 118 kc jest niezależny od terminu przedawnienia należności głównej, z tym, że roszczenie takie przedawnia się najpóźniej chwilą przedawnienia się roszczenia głównego, a w wypadku gdy roszczenie główne wygasło na skutek zapłaty przed upływem terminu przedawnienia, a termin przedawnienia roszczenia głównego już upłynął, nadal stosuje się termin trzyletni przedawnienia roszczeń odsetkowych. Po przedawnieniu należności głównej nie mogą być naliczane odsetki za dalszy okres opóźnienia, a ponadto te odsetki, które już powstały do chwili przedawnienia należności głównej, podlegają przedawnieniu jednocześnie z należnością główną. Przyjęcie takie ma istotną doniosłość procesową, bowiem zakłada, że w razie sporu między stronami w zakresie dochodzenia odsetek, nie może dochodzić do przekreślenia faktu przedawnienia należności głównej. (por. wyrok s.apel. w Warszawie z dnia 21 czerwca 2011r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1156/10, opubl. LEX Nr 1120058, wyrok s.apel. w Gdańsku z dnia 19 czerwca 2012r. w sprawie o sygn. akt I ACa 256/12, opubl. LEX nr 1220759, wyrok SN z dnia 20 października 2006r. w sprawie o sygn. akt IV CSK 134/05, opubl. LEX nr 607274, wyrok SN z dnia 21 kwietnia 2005r. w sprawie o sygn. akt III CK 307/04, opubl. LEX nr 277893, wyrok s.apel. w K. z dnia 14 kwietnia 2011r. w sprawie o sygn. akt V ACa 130/11, opubl. LEX nr 1001392, wyrok s.apel. w Poznaniu z

dnia 24 stycznia 2006r. w sprawie o sygn. akt I ACa 795/05, opubl. LEX nr 186529, wyrok s.apel. w Poznaniu z dnia 2 czerwca 2005r. w sprawie o sygn. akt I ACa 789/05, opubl. R. (...)).

Wymieniony w art. 118 kc trzyletni termin przedawnienia roszczeń o świadczenia okresowe może być uchylony przez przepis szczególny, co nie występuje w warunkach przedmiotowej sprawy, jedynie wtedy, gdy treść takiego przepisu wyraźnie wskazuje, że przewidziany w nim termin dotyczy roszczeń okresowych. W przeciwnym razie niejasny stałby się sens dokonanego w art. 118 kc wyodrębnienia roszczeń o świadczenia okresowe i ustanowienia dla nich oddzielnego ogólnego terminu przedawnienia (por. wyrok SN z dnia 9 czerwca 2005r. w sprawie o sygn. akt III CK 619/04, opubl. LEX nr 180855, wyrok SN z dnia 19 maja 2005r. w sprawie o sygn. akt V CK 445/03, opubl. LEX nr 277889, wyrok SN z dnia 24 maja 2005r. w sprawie o sygn. akt V CK 655/04, opubl. L.).

Określenie terminu przedawnienia roszczenia o odsetki należy poszukiwać w tej części art. 118 kc, która odnosi się do roszczeń o świadczenia okresowe jednolicie dla odsetek umownych i za opóźnienie (por. wyrok SN z dnia 17 lutego 2005r. w sprawie o sygn. akt IV CK 579/04, opubl. LEX nr 176005). Ponadto roszczenia o odsetki za opóźnienie ulegają przedawnieniu w ustanowionym w art. 118 kc dla roszczeń o świadczenia okresowe trzyletnim terminie, zarówno wtedy, gdy są lub nie są związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (por. wyrok SN z dnia 29 kwietnia 2005r. w sprawie o sygn. akt V CK 50/05, opubl. LEX nr 511028).

Biorąc pod uwagę przytoczone powyżej okoliczności, w przedstawionych warunkach, gdzie pozwany po wytoczeniu powództwa obejmującego kapitał i odsetki wykonał w całości dochodzoną nim należność główną i dokonaniu przez powoda zmiany jakościowej powództwa, należy jednoznacznie stwierdzić, iż przedawnieniu nie uległo zarówno roszczenie główne i obok roszczenia głównego nie uległo również przedawnieniu roszczenie o odsetki (por. uchwała SN z dnia 26 stycznia 2005r. w sprawie o sygn. akt III CZP 42/04, opubl. OSNC 2005/9/149).

O kosztach procesu i kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc i art. 108 § 1 kpc oraz art. 19 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. 2016.623 – j.t. ze zm.) i w zw. z § 2 pkt 5 i § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015.1800 ze zm.) i art. 1 ust. 1 pkt 2 i art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 2006r. o opłacie skarbowej (Dz. U. 2016.1827 – j.t. ze zm.).

Za stronę przegrywającą sprawę w rozumieniu przepisów o kosztach procesu należy także uważać pozwanego, który w toku procesu spełnił dochodzone od niego świadczenie, czym zaspokoił roszczenie powoda wymagalne w chwili wytoczenia powództwa. Podobnie pozwany, który płaci dochodzoną należność po wniesieniu pozwu, chociaż przed otrzymaniem jego odpisu, z punktu widzenia przepisów kpc o kosztach procesu uważany jest za przegrywającego sprawę i w konsekwencji zobowiązany jest zwrócić powodowi poniesione koszty - por. postanow. SN z dnia 6 listopada 1984r. IV CZ 196/84, opubl. L., postanow. SN z dnia 20 sierpnia 1979r. I CZ 92/79, opubl. L..

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji wyroku.